

ΜΗΝ ΤΑ ΠΑΡΕΤΕ ΤΟΙΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ.

Θυμάστε φαντάζομαι την διασκεδαστική ταινία “Γάμος αλά Ελληνικά”. Θυμάστε εκείνον τον ωραίο τύπο, τον ομογενή εξ Αμερικής, Mr. Portokalos, που ο καημένος μεγάλο καημό είχε για την πατρίδα του και την ελληνική του καταγωγή, που γι 'αυτόν ακριβώς τον λόγο οργάνωσε έναν ελληνοπρεπέστατο γάμο και που για τον ίδιο επίσης λόγο είχε δημιουργήσει μέσα του -και προσπαθούσε να την επιβάλει και “έξω” του- μια ελληνοκεντρική θεωρία περί ανθρωπότητας, αναζητώντας ακόμη και σε Γιαπωνέζικες λέξεις ελληνική καταγωγή και - ποιος ξέρει - κατ' επέκταση ίσως και ελληνική προέλευση των Γιαπωνέζων.

Σας διαβεβαιώ ότι δεν είναι ο μόνος αυτός που έχει την τάση να τοποθετεί την φυλή του - ελληνική εν προκειμένω - στο κέντρο του κόσμου. Δεν είναι ούτε ο μόνος ούτε ο πρώτος. Αν δεν με πιστεύετε, σίγουρα δεν θα έχετε γνωρίσει τον Μήτσιο και τον Στέφο.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος, που λέτε, είναι δυο βλαχάκια, αδέρφια, παιδιά του μπάρμπα-Γιάννη, που την μισή σχεδόν περίοδο του έτους την περνούν στις ψηλές κορφές της Πίνδου βόσκοντας τα οικογενειακά κοπάδια παρέα με τους σταυραητούς του Κρυστάλλη. Ο Μήτσιος και ο Στέφος βαθιά μέσα τους αισθάνονται εγγόνια του Ομήρου, παιδιά του Σοφοκλή, απόγονοι του Περικλή, καλοί χριστιανοί, ξαδέρφια του Αλέξανδρου, μα, είπαμε, πάνω απ' όλα Βλάχοι.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος -όπως οι περισσότεροι βλάχοι- την είχαν σε πολύ μεγάλη εκτίμηση τη μόρφωση και ιδιαίτερα την αρχαία γνώση. Κάθε φορά που ξετυλίγονταν μπροστά τους μια νέα γνώση έμεναν άναυδοι και αναφωνούσαν γεμάτοι έκπληξη και θαυμασμό: Τι λες ορέ αδερφέ!

Τς,τς,τς...τι σπουδαία πράγματα είναι αυτά που μαθαίνουμε! Δεν τους έφθανε όμως μόνο να τα μαθαίνουν, αλλά ήθελαν και να τα ερμηνεύουν. Και ο Μήτσιος με τον Στέφο, που γεννήθηκαν σ' ένα βλαχόφωνο χωριό, που μεγάλωσαν με τα βλάχικα ακούσματα, που -τουλάχιστο ώσπου να πάνε στον στρατό- νόμιζαν ότι όλη η ανθρωπότητα αποτελείται μόνο από βλάχους, που στο μυαλό τους είχαν αυθόρμητα και υποσυνείδητα δημιουργήσει ένα βλαχοκεντρικό σύστημα του Σύμπαντος, με τον ίδιο τρόπο που οι θρησκείες και πολλοί γνωστοί αστροφυσικοί επιστήμονες μιλάνε για ένα ανθρωποκεντρικό Σύμπαν, ο Μήτσιος και ο Στέφος λοιπόν βάλθηκαν -αυθόρμητα επίσης- να αποδείξουν με “ατράνταχτα αποδεικτικά στοιχεία” το εύρος και τον πλούτο της “Φυλής” τους σαν τον Mr.Portokalos. Οι πάντες δηλ. και ιδιαίτερα τα ινδάλματά τους σε ιστορικό και θρησκευτικό επίπεδο, έπρεπε να αναχθούν σε βλάχικη καταγωγή και προέλευση.

Στο σχολείο είχαν φοιτήσει ως την Γ' Δημοτικού και στην ανάγνωση τα χαζοκατάφερναν στην αρχή. Επειδή όμως από τη φύση τους ήταν περίεργοι και φιλομαθείς, ό,τι έπεφτε στα χέρια τους το διάβαζαν. Έλα όμως που δεν το διάβαζαν μονάχα, αλλά το ερμήνευαν κιόλας. Τα ελληνικά τα μιλούσαν πλέον καλά, αλλά μητρική τους γλώσσα παρέμενε η βλάχικη.

Κάποτε τους έπεσε στα χέρια ένα κείμενο του Ομήρου με τη μετάφραση δίπλα. Το πήραν γεμάτοι χαρά και άρχισαν να διαβάζουν τις θαυμάσιες περιπέτειες των ηρώων. Ο Όμηρος από εκείνη τη στιγμή έγινε ο παππούς που κάθε μέρα τους διηγούνταν κι από ένα παραμύθι. Διάβαζαν και διάβαζαν και είχαν ξετρελαθεί. Πολύ τον αγάπησαν αυτόν τον Όμηρο. Και πού δεν πήγαν μαζί του. Σε χώρες άγνωστες με παράξενα όντα, σε λιμάνια εξωτικά, ακόμα και στον κάτω κόσμο. Γνώρισαν την πεντάμορφη του κόσμου, την ωραία Ελένη, τους πιο γενναίους πολεμιστές, τους βασιλιάδες και τα βασιλόπουλα της παλιάς εκείνης εποχής, τους θεούς του Ολύ-

μπου. Όλη τη νύχτα, καθώς έβοσκαν τα πρόβατά τους στα ψηλά βουνά της Πίνδου, άλλη κουβέντα δεν είχαν. Δεν ήξεραν όμως τι ακριβώς συγγένεια τους έδενε μ' αυτόν τον Όμηρο.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος είχαν μεγάλο καημό να ανακαλύψουν τη βαθύτερη σχέση τους με τον Όμηρο. Μακάρι να ήταν κι' αυτός βλάχος. Σε τόση υπόληψη τον είχαν. Γιατί πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι δεν ασχολούνταν με όποιον και όποιον. Τα μεγάλα ονόματα ήθελαν να εντάξουν στις τάξεις της φυλής τους. Κι' αυτό δεν ήταν ευτελής ματαιοδοξία, αλλά έκφραση θαυμασμού, αγάπης και απέραντης αναγνώρισης. Μιας αναγνώρισης που δεν την επέβαλλε η λογική και τα αντικειμενικά γεγονότα, αλλά την υπαγόρευε το ένστικτό τους. Και ξαφνικά μια μέρα έγινε το θαύμα...Ανακάλυψαν ότι ο Όμηρος αποκαλούσε τα πρόβατα όπως και οι ίδιοι σήμερα. “Όι” ήταν γι' αυτούς τα πρόβατα των κοπαδιών τους, “όιες” για τον Όμηρο. Τρελάθηκαν απ' τη χαρά τους. Εκείνη τη νύχτα άναψαν μια μεγάλη φωτιά και δεν έκλεισαν μάτι. “Φράτε Στέφο”, λέει ο Μήτσιος, “δικός μας είναι ο Όμηρος”. Είχαν βέβαια μερικές αμφιβολίες βαθιά μέσα τους, αλλά δεν ήθελαν ούτε να τις σκέφτονται. Η χαρά τους τις κάλυπτε, έστω κι' αν δεν τις εξαφάνιζε. “Φράτε, φράτε Στέφο...” Ο Μήτσιος δεν μπορούσε να συνεχίσει. Κρατούσε τον Όμηρο στα χέρια του και καθόταν αποσβολωμένος με ανοιχτό το στόμα σαν να τον είχε χτυπήσει κεραυνός. “Φράτε Στέφο...φράτε”, ξανάλεγε ο Μήτσιος, “φράτερ” απαντούσε ο Όμηρος. Ο Μήτσιος συνομιλούσε τώρα με τον Όμηρο και αποκαλούσαν και οι δυο τον “αδελφό” με την ίδια λέξη. Τι έκρηξη χαράς! Τώρα οι αμφιβολίες τους αμβλύνθηκαν περισσότερο. Από την αγωνία και τη χαρά τους είχε στεγνώσει το στόμα τους. Λίγο δροσερό νερό ήταν ό,τι χρειαζόταν. “Ποιός θα πάει να φέρει νερό;” ρώτησε ο Στέφος. “Τύνη”, (εσύ), απάντησε ο Μήτσιος και αμέσως άκουσε τον Όμηρο να απαντά κι' αυτός με τη σειρά του “τύνη, τύνη”, (εσύ, εσύ).

Μπα, παραξενεύτηκε. Τι είναι πάλι ετούτο; “ Όι, φράτε, τύνη”. Μα τελικά, τόσα πολλά κοινά είχαν με τον παππού Όμηρο; Τώρα ούτε καν βαθιά μέσα τους δεν απέμενε κάποια αμφιβολία. Ο Όμηρος ήταν δικός τους. Δικός τους, καταδικός τους. Έτσι που λέτε τον έβγαλαν τον Όμηρο βλάχο...

Να σας ξαναθυμίσω ότι τα δυο βλαχόπουλα είχαν σε μεγάλη εκτίμηση τη μόρφωση ή το θυμάστε; Λοιπόν έτσι είναι. Πολύ τα αγαπούσαν τα βιβλία. Και, όπως σας προείπα, αγαπούσαν ιδιαίτερα τους αρχαίους Έλληνες και ήταν πολύ περήφανοι για την ελληνική καταγωγή τους.

Μια μέρα ανέβηκε πάνω στα βοσκοτόπια τους για να τους ιδεί ο ξάδερφός τους, ο Στέργιος, μεγαλύτερος αυτός. Ήταν στις τελευταίες τάξεις του γυμνασίου. Του Στέργιου πολύ του άρεσαν τα πρόβατα και τα σκυλιά, ο καθαρός αέρας της Πίνδου, οι αετοί και τα σκουζίματα των λύκων τη νύχτα. Ο Στέργιος ήταν ένα παιδί με πολλά χαρίσματα. Ελεύθερη ψυχή, όσο και τα απάτητα ψηλά βουνά, ευαίσθητη σαν του Κρυστάλλη, που, έτσι να 'κανες, αγνάντευες το χωριό του, το Συράκο, άμα ανηφόριζες στην κορφή και κοίταζες προς τη Δύση.

Ο Στέργιος όλον τον χειμώνα ονειρευόταν πότε θα πάει να μείνει κοντά στα ξαδέρφια του για μια εβδομάδα το καλοκαίρι. Δεν είχε όμως καιρό για χάσιμο. Έπρεπε να διαβάζει, γιατί το σχολείο ήταν δύσκολη υπόθεση και ο πατέρας του -χωρίς να έχει σαφή γνώση του θέματος- πάντα του υπενθύμιζε πόσο σπουδαίο πράγμα ήταν η μόρφωση. Κι ο Στέργιος όμως τα αγαπούσε πολύ τα γράμματα και ήθελε μάλιστα κάτι να μεταλαμπαδεύει και στα ξαδέρφια του, τον Μήτσιο και τον Στέφο.

Τη χρονιά που είχε περάσει, στο σχολείο διδάχτηκαν τον Οιδίποδα του Σοφοκλή. Πολύ τον είχε συγκινήσει τον Στέργιο αυτό το όμορφο παρα-

μύθι, γιατί σαν παραμύθι ξετυλίγονταν όλα μπροστά του. Η παράξενη Σφίγγα, οι θεοί που ανακατεύονταν στη ζωή των ανθρώπων και κανόνιζαν τις τύχες τους, ο αταίριαστος γάμος μάνας και γιου, οι χρησμοί του Απόλλωνα, οι απρόβλεπτες τροπές της ανθρώπινης μοίρας... Τον χειμώνα στο σχολείο δεν πρόλαβε να τα χαρεί όλα αυτά όσο θα ήθελε, να ρουφήξει όλη τη σοφία που έκρυβαν μέσα τους και να βιώσει έντονα όλα τα συναισθήματα που προκαλούσαν. Έτσι προγραμματίισε να τα ξαναδιαβάσει το καλοκαίρι και δεν υπήρχε πράγματι ωραιότερο σκηνικό για να τα απολαύσει από τις ψηλές κορυφές της Πίνδου. Θυμάται τώρα πόσο τον συγκινούσε τον χειμώνα, στη διάρκεια των παραδόσεων, το απόσπασμα όπου ο βοσκός του Λάιου με τα πρόβατά του στα καλοκαιρινά βοσκοτόπια συναντούσε τον βοσκό του βασιλιά της Κορίνθου και συνομιλούσαν φιλικά, όπως κάνουν και σήμερα οι τσοπάνηδες της Πίνδου εκεί όπου σμίγουν τα κοπάδια στα σύνορα των χωριών και των νομών της Θεσσαλίας και της Ηπείρου.

Αυτό το βιβλίο το έφερε μαζί του και άρχισε να διηγείται τον μύθο του στα ξαδέρφια του. ‘‘Μια φορά κι έναν καιρό στη Θήβα ζούσε ένας βασιλιάς. Λάιο τον έλεγαν και είχε πολλά κοπάδια πρόβατα που έβοσκαν στις πλαγιές του Παρνασσού...’’ Ο Στέργιος συνέχιζε να αφηγείται, ο Μήτσιος με τον Στέφο άκουγαν, αλλά το μυαλό τους είχε κολλήσει στην αρχή της ιστορίας. Από την αρχή κιόλας είχαν κοιταχτεί στα μάτια και είχαν ανταλλάξει τις σκέψεις τους, όπως γίνεται σε κάποια όνειρα, όπου δεν μιλάει κανένας, αλλά όλοι καταλαβαίνουν τα πάντα, επικοινωνούν τηλεπαθητικά.

Δεν είναι δυνατόν! Οι σκέψεις ξεδιπλώνονταν ταυτόχρονα στο μυαλό και των δύο. Ξαφνικά, σα να είχαν συνεννοηθεί, αστραπιαία, με μια φωνή, διέκοψαν τον Στέργιο. ‘‘Ξάδερφε, δεν μας λες, προς το ξανθό ή προς το μελαχρινό έφερνε αυτός ο Λάιος;’’ Ο Στέργιος τους κοίταξε απορημένος.

“Τι παράξενη ερώτηση κι αυτή;” σκέφτηκε. Πιο εύκολα θα μπορούσε να τους απαντήσει τι χρώμα είχε ο Βουκεφάλας παρά ο Λάιος.

-Τι να σας πω , ρε παιδιά, δεν το έχει διερευνήσει η Ιστορία αυτό το θέμα.

-Όχι, γιατί εμείς ξέρουμε, ξάδερφε, απλά να το επιβεβαιώσουμε θα θέλαμε.

-Και τι χρώμα λέτε ότι είχε;

-Μελαχρινός ήταν, Στέργιο, μελαχρινός. Λάιος. Τους ξέρεις τους Λαϊκαίους, ξάδερφε; Ξέρεις γιατί τους ονόμασαν έτσι; Επειδή ένας παππούς τους ήταν πολύ μαύρος , τον είπαν Λαϊάκη. Ε, λοιπόν, και τον Λάιο για αυτό τον είπαν έτσι. Μαύρος ήταν ο άνθρωπος. Αλλά για στάσου, ρε Στέργιο, μας είπες ότι ήταν ένας λάιος άνθρωπος στη Θήβα. Δεν μπορεί, ξάδερφε, αυτός ο άνθρωπος, για να τον λένε “λάιο”, βλάχος θα ήταν. Κοίτα να δεις, ρε παιδί μου, παράξενα πράγματα! Στη Θήβα είχε βλάχους και μάλιστα ήταν και βασιλιάδες!

-Φράτε Στέφο, είχαν και βασίλειο δηλαδή οι βλάχοι;

-Έτσι φαίνεται, φράτε Μήτσιο.

-Και ζούσαν από τόσο παλιά στη Θήβα;

-Φως φανάρι, Μήτσιο. Από τότε μάλλον τους έχει μείνει τους Θηβαίους και το έθιμο του βλάχικου γάμου που αναπαρastaίνουν κάθε αποκριά.

-Ρε, τι μαθαίνει κανείς άμα διαβάζει Οιδίποδα!

-Βρήκαν και οι Λαϊκαίοι τις ρίζες τους, φράτε Μήτσιο. Μέχρι τότε οι περισσότεροι πίστευαν -λόγω του χρώματος- ότι δεν ήταν και πολύ επιφα-

νούς καταγωγής, αλλά, κοίτα να δεις, οι άνθρωποι έχουν βασιλική καταγωγή, που χάνεται μάλιστα στα βάθη των αιώνων. Αρχαιότατη και γαλαζοαίματη οικογένεια! Μπράβο!

Ο Στέργιος είχε μείνει κόκκαλο. Για πού ξεκίνησε και πού πήγε η κουβέντα! Ποιος να το φανταζόταν ότι ένας ολόκληρος κύκλος τραγωδιών, ο Θηβαϊκός, θα είχε πρωταγωνιστές τους βλάχους! Τι να κάνουμε; Η φαντασία του Μήτσιου και του Στέφου οργιάζει.

Αφού έβγαλαν τα “ασφαλή” τους και “τεκμηριωμένα από πάσης επιστημονικής πλευράς” συμπεράσματα για τον Λάιο και φυσικά και για τους απογόνους του -γιατί, ό,τι είναι ο πατέρας, είναι και τα παιδιά και τα εγγόνια- δηλ. για τον Οιδίποδα, τον Πολυνείκη, τον Ετεοκλή την Αντιγόνη, την Ισμήνη και όλο το σόι, βάλθηκαν να τακτοποιήσουν και την ταυτότητα του Σοφοκλή.

-Στέργιο, ο Σοφοκλής βλάχος ήταν και αυτός; Ρώτησε ο Μήτσιος που ως μεγαλύτερος εκπροσωπούσε και τον Στέφο στις κοινές απορίες.

-Τι να σας πω, ορέ ξαδέρφια; Απάντησε αμήχανα ο Στέργιος.

-Κι αν δεν ήταν ο ίδιος βλάχος, σίγουρα ήταν πολύ φίλος των βλάχων, αφού αφιέρωσε όλη του τη ζωή στα προβλήματα και στις περιπέτειές τους, συμπέραναν χαρούμενοι και ο Μήτσιος και ο Στέφος. Και μιλάμε για μεγάλη χαρά!

-Μετά τον Όμηρο είχαν αποκτήσει κι άλλον παππού-πρόγονο, τον Λάιο. Και ο Σοφοκλής σίγουρα τους αγαπούσε πολύ κι αυτός, αφού ασχολήθηκε με τόση θέρμη με τη φυλή τους και κατέγραψε με εξαιρετική υπομονή τα ατελείωτα βάσανά τους και τις ταλαιπωρίες τους. Μικρή χαρά ήταν αυτή; Μετά από κάθε παρόμοια διαπίστωση ο θαυμασμός για τη φυλή

τους μεγάλωνε και φούντωνε μέσα τους ο πόθος για νέες ανακαλύψεις και διαπιστώσεις νέων συγγενειών με τα ινδάλματά τους. Το παιχνίδι αυτό της πιστοποίησης κοινών στοιχείων ανάμεσα στους ίδιους και σε όσους θαύμαζαν και αγαπούσαν τους συνέπαιρνε και τους ταξίδευε σε χρόνους και χώρους εξωπραγματικούς, εκεί όπου η πραγματικότητα δεν τους επέτρεπε την πρόσβαση. Όμως η Πίνδος άνοιγε τεράστιους ορίζοντες μπροστά τους καθώς τους απογείωνε με το υψόμετρό της ανοίγοντας διάπλατα τα μάτια τους και το μυαλό τους. Εκεί πάνω, στο ναό της μυστικής ανάτασης και της έμπνευσης, βάλθηκαν να πραγματοποιήσουν όλες τις μεγαλεπήβολες επιθυμίες τους.

Με τούτα και με τα άλλα κυλούσε το καλοκαίρι και κόντευε Δεκαπενταύγουστος. Ο Δεκαπενταύγουστος, η Κοίμηση της Θεοτόκου, είναι η πιο μεγάλη γιορτή της χριστιανοσύνης μέσα στο καλοκαίρι. Τα πιο πολλά βλαχοχώρια πανηγυρίζουν τότε.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος κάθε Δεκαπενταύγουστο, ο κόσμος να χαλούσε, φρόντιζαν να αφήσουν κάποιον στο πόδι τους και έσμιγαν με τις παρέες των συμπατριωτών τους που περνούσαν από τα βοσκοτόπια τους για να ανεβούν στον αυχένα της Πίνδου και από 'κει να κατηφορίσουν στο διπλανό χωριό της Ηπείρου, όπου ένα παλιό όμορφο μοναστήρι συγκέντρωνε κάθε Δεκαπενταύγουστο πολύ κόσμο από αρκετά ορεινά χωριά της Θεσσαλίας και της Ηπείρου. Ο Μήτσιος και ο Στέφος είχαν γνωρίσει τον Θεό μέσα από το μεγαλείο των βουνών, των σταυραετών, των γάργαραν νερών, των λαμπρών άστρων, του καθαρού καλοκαιρινού ουρανού. Το μακρινό Σύμπαν αλλά και οι κοντινές του λεπτομέρειες τους γέμιζαν δέος. Ένα δέος που ενεργοποιεί την έμφυτη “εν ημίν” θρησκευτικότητα, αυτή που όλοι οι άνθρωποι, πρωτόγονοι και πολιτισμένοι, έχουν εκδηλώσει με διάφορες εκφάνσεις μέχρι σήμερα.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος επικαλούνταν τον Θεό και τον σέβονταν. Δεν τους έφτανε όμως μόνο αυτό. Ζητούσαν κάτι περισσότερο, αλλά αυτό δεν μπορούσαν να το προσδιορίσουν επακριβώς. “Ιουδαίος”, μονολογούσαν, “Ιουδαίος”. “Σπουδαίος” μάλλον θα σημαίνει. Τους παρέσυρε βλέπετε η κατάληξη. Αφού εταύτισαν μέσα τους το “Ιουδαίος” με το “σπουδαίος”, οπότε ξεμπέρδεψαν με το πρόβλημα καταγωγής και εθνικότητας που δημιουργείται από τα λεγόμενα των Ευαγγελίων, συνέχισαν τις ενδόμυχες αναζητήσεις τους. “Να ήταν κι ο Χριστός λιγάκι πιο δικός μας!” Δεν ήθελαν μόνο να τον σέβονται, ήθελαν να τον αγαπούν σαν πρόγονο και πατέρα κι αυτόν, όπως ήδη αγαπούσαν τον Όμηρο, τον Σοφοκλή και τους βασιλιάδες της Θήβας.

Βέβαια τον Χριστό τον διεκδικούσαν και άλλοι. Είχαν ακούσει ότι οι Κρητικοί τον θεωρούσαν Κρητικό, γιατί ως γνωστόν τον Χριστό τον φώναζαν Μανωλιό χαϊδευτικά -το βαπτιστικό του ήταν Εμμανουήλ- και τον μπαμπά του, λέει, τον έγραφαν μεν Ιωσήφ στα χαρτιά, αλλά όλοι οι οικείοι του Σήφη τον φώναζαν. Ένας Μανωλιός γιος του Σήφη δηλαδή. Δύσκολη περίπτωση, πώς να την παλέψεις; Φως φανάρι, Κρητικός ήταν. Μα ο Μήτσιος και ο Στέφος δεν το βάζαν κάτω. Τους σέβονταν και τους αγαπούσαν τους Κρητικούς, θαύμαζαν τους χορούς και τα τσιγκελωτά μουστάκια τους -σαν του Σαλβαντόρ Νταλί ένα πράμα- , αλλά όλα κι όλα δεν θα τους χάριζαν και τον Χριστό. Αυτός έπρεπε να ανήκει στη δική τους φυλή.

Την ημέρα του Δεκαπενταύγουστου μπήκαν και αυτοί μαζί με το υπόλοιπο πλήθος του κόσμου στην εκκλησία. Προσκύνησαν την Κοίμηση της Θεοτόκου και πήραν θέση σ' ένα ακρινό, απόμερο στασίδι, πότε ακούγοντας τις ψαλμωδίες και πότε παρατηρώντας με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την εικονογράφηση των τοίχων του ναού. Πολλές από τις τοιχογραφίες ήταν δυσδιάκριτες. Η πολυκαιρία και ο καπνός των κεριών τις είχαν αμαυρώ-

σει και το λιγοστό φως που έμπαινε από τα στενά ανοίγματα των παραθύρων δυσκόλευε αρκετά τους δυο φίλους μας να διακρίνουν περιγράμματα, εκφράσεις και επιγραφές. Τα τέσσερα μάτια τους έμεναν για ώρα καρφωμένα πάνω από τη δυτική είσοδο του ναού, όπου εκτυλίσσονταν σκηνές από την Κόλαση, πολύ τρομαχτικές. Τι ζυγαριές που ζύγιζαν τα αμαρτήματα, τι κατάμαυρα καζάνια πάνω από τεράστιες φωτιές όπου μέσα έβραζαν τους αμαρτωλούς, τι ημίγυμνες πόρνες που τις έσερναν από τα μαλλιά εξαγριωμένοι δαίμονες με κέρατα και μάτια που πετούσαν φλόγες! Ο Μήτσιος και ο Στέφος ανατρίχιασαν στη θέα τους και γρήγορα απέσυραν τα βλέμματά τους από εκεί. Καθώς το βλέμμα τους περιφερόταν αφηρημένα στους τοίχους, σταμάτησε ξαφνικά έκπληκτο -και των δύο- στο ίδιο σημείο. Σαν να τους χτύπησε κεραυνός, κοιτάχτηκαν χωρίς να πούνε τίποτα. Εξάλλου είπαμε. Πιο πολύ επικοινωνούσαν με τα μάτια. Είχαν δει άραγε καλά; Μήπως τους παρέσυρε το ημίφως; Μήπως πρόβαλλαν πάνω στον αγιογραφημένο τοίχο τις άυλες εικόνες που η έντονη επιθυμία τους σχημάτιζε στο μυαλό και στην καρδιά τους; Αποφάσισαν να ρωτήσουν ο ένας τον άλλον, γιατί δεν ήταν δυνατό να έχουν και οι δύο συγχρόνως την ίδια οφθαλμαπάτη. Έτσι το τόλμησαν.

-Φράτε Στέφο, βλέπεις εκεί πάνω τον Χριστό; Ρώτησε ο Μήτσιος.

-Τον βλέπω, Μήτσιο.

-Βλέπεις, φράτε, και τη φουστανέλλα και τα κόκκινα τσαρούχια που φοράει;

-Τα βλέπω, Μήτσιο.

-Δεν μου λες, Στέφο, σκέφτεσαι κι εσύ ό,τι σκέφτομαι κι εγώ;

-Το σκέφτομαι, Μήτσιο.

-Βλέπεις και τα πρόβατα που έχει γύρω-γύρω και το αρνάκι που κρατάει στον ώμο του;

-Ναι, Μήτσιο.

-Αχ, ρε Στέφο, να μην έχει και μια κλίτσα στο χέρι. Τότε δεν θα είχα καμιά αμφιβολία. Μα, κοίτα, κρατάει ένα ραβδί σαν αυτό που κρατάνε οι Κρητικοί. Λες, ρε Στέφο, να μας τον φάνε οι Κρητικοί;

-Τι λες, ορέ Μήτσιο, φοράνε οι Κρητικοί τσαρούχια και φουστανέλλες; Για ένα ραβδί θα τους χαρίσουμε ολόκληρο Χριστό; Δικός μας είναι.

Και πάνω που προσπαθούσαν με τεκμήρια και αποδείξεις να οικειοποιηθούν τον Χριστό, ήρθε η χαριστική βολή και τους ξελάσπωσε. Αγκομαχούσαν ακόμα από το ζόρι που τράβηξαν να τον αποσπάσουν από τους Κρητικούς. Τόση ώρα αισθάνονταν ότι δυο στρατιές ήταν παραταγμένες σ' έναν ανοιχτό κάμπο. Η μία σαν ένα μαύρο σμήνος πουλιών, μαύρες μπότες, μαύρες βράκες, μαύρα κεφαλομάντηλα και η άλλη με τα χαρούμενα χρώματα του κόκκινου και του άσπρου. Χιονάτες φουστανέλλες, κόκκινα τσαρούχια και χρυσοκέντητα γιλέκα. Και στη μέση ο Χριστός. Όρθιος, ήρεμος, ουδέτερος. Πάλευαν και οι δύο να τον οικειοποιηθούν. Οι πρώτοι τον φαντάζονταν κατά την επιθυμία τους βρακοφόρο Κρητικό, γιο του Σήφη, οι άλλοι φουστανελλοφόρο με κόκκινα τσαρούχια. Τίνος άραγε να ήταν; Και τι δεν θα έδιναν ο Μήτσιος και ο Στέφος για να γίνει δικός τους...

Πάνω λοιπόν σ' αυτή την εσωτερική πάλη ήρθε η επιγραφή στο κάτω μέρος της εικόνας να σκορπίσει την αγαλλίαση και την ηρεμία στις ψυχές των φίλων μας. Έγραφε: “ΘΕΛΟΝΤΑΣ Ο ΒΛΑΧΟΣ ΜΗ ΘΕΛΟΝΤΑΣ Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΦΟΡΑ ΚΑΙ ΣΥ ΧΡΙΣΤΕ ΜΟΥ ΚΟΚΚΙΝΑ ΤΣΑΡΟΥΧΙΑ”. Χωρίς να το πολυσκεφθούν, γιατί με το Συντακτικό δεν αποδει-

κνύονταν το ζητούμενο, -το Συντακτικό θα κοιτούσαμε τώρα, εδώ καιγόμασταν- απέδωσαν τον όρο “ΒΛΑΧΟΣ” ως κατηγορούμενο, δηλ. ως ιδιότητα στον “ΧΡΙΣΤΟ”, και... ξεμπέρδεψαν.

Για όσους δεν γνωρίζουν την ιστορία τη σχετική με την εικόνα και την επιγραφή της, θεωρώ υποχρέωσή μου να σας την διηγηθώ με συντομία. Κάποτε ήταν ένας βλάχος πλούσιος, απ' αυτούς που ταξίδευαν στην Ευρώπη και γύριζαν στον τόπο τους αρχοντάδες πια. Αυτός, επειδή η ζωή του τα είχε φέρει ευνοϊκά και πρόκοψε, ένιωσε την ανάγκη -σαν καλός χριστιανός- να ευχαριστήσει τον Θεό για τα δώρα και την ευλογία που πλουσιοπάροχα του πρόσφερε. Είναι αλήθεια πως είχε κάνει πολλές ευεργεσίες. Είχε βοηθήσει αναξιοπαθούντες συνανθρώπους, είχε αναστηλώσει το Σχολείο του χωριού του, μέχρι και τον γιατρό, που τους επισκέπτονταν κάθε Πέμπτη με το άλογό του, αυτός τον πλήρωνε για λογαριασμό όλων των συμπατριωτών του. Θεωρούσε όμως πως δεν είχε εξοφλήσει το χρέος του απέναντι στον Θεό και στους ανθρώπους. Αφού φρόντισε για την υλική ανακούφιση, τη μόρφωση και την υγεία των συμπατριωτών του, ήθελε τώρα να προχωρήσει λίγο πιο πέρα, στην πνευματική τους ανάταση. Βέβαια μέσα στην εκκλησία υπήρχαν πολλά δικά του αφιερώματα. Και το Δισκοπότηρο δική του δωρεά ήταν, έργο Καλαρρυτινών αργυροχρυσόχων, και η μεγάλη καμπάνα στο μπροστινό καμπαναριό και η μπακιρένια κολυμπήθρα, πού, όταν την γυάλιζαν οι κοπέλες, άστραφτε σαν το χρυσάφι. Όμως η πιο μεγάλη και απόκρυφη επιθυμία του ήταν να αφιερώσει στην εκκλησία μια μεγάλη εικόνα του Χριστού, όπως αυτός την εννοούσε.

Πήγε λοιπόν και βρήκε τον πιο σπουδαίο ζωγράφο της περιοχής. “Το και το”, του λέει. “Για τα λεφτά μη σε νιάζει. Ο κόπος σου θα πληρωθεί, και με το παραπάνω. Άκου λοιπόν: Θέλω μια εικόνα του Χριστού, ζωγραφισμένη στον νότιο τοίχο του μοναστηριού με τον Χριστό όρθιο, στη μέση

από ένα κοπάδι πρόβατα, με ένα αρνάκι στους ώμους του”, -ως εδώ όλα καλά-, “με άσπρη φουστανέλλα”, -ο ζωγράφος άρχισε να συνοφρυώνεται-, “με κόκκινα τσαρούχια”, -ο ζωγράφος ήταν έτοιμος να διαμαρτυρηθεί- “και μια κλίτσα στο χέρι”. Ο ζωγράφος ξέσπασε πια.

-Αυτά, αφέντη μ', δε γίνονται. Ή μ' αφήνεις και ζωγραφίζω τον Χριστό, όπως ξέρω και όπως πρέπει ή βρες άλλον ζωγράφο.

-Στάσου, ορέ αδερφέ, γιατί είσαι τόσο απότομος; Τι θα πει δεν γίνονται; Τι σου ζήτησα δηλαδή; Εδώ ο άλλος τον έχει σχεδόν ξεμπλέτσωτον απάνω στον Σταυρό, αυτός...πώς τον λένε να δεις, αυτός ο Δομήνικος ο... Γκρέκος, κι εσύ που θα τον φτιάξεις μια χαρά ντυμένον; Έχεις πρόβλημα, ορέ; Οι μαύροι στην Αφρική δεν τον ζωγραφίζουν μαύρο τον Χριστό; Ε, πες μου, μαύρος ήταν, ορέ, ο Χριστός; Τι το παράξενο σου ζήτησα;

-Μα να ζωγραφίσω τον Χριστό με φουστανέλλα;

-Γιατί ,αυτός ο Θεόφιλος που ζωγράφιζε τον Θεμιστοκλή και τον Μεγαλέξαντρο με φουστανέλλες τι έπαθε; Ίσα-ίσα που όλος ο κόσμος τον θαυμάζει. Και να φανταστείς ότι αυτοί οι δυο ήταν αρχαιότεροι από τον Χριστό. Στην εποχή τους σίγουρα δεν φοριόταν η φουστανέλλα ενώ στην εποχή του Χριστού – ποιος ξέρει;- μπορεί να είχε κιόλας αρχίσει να φοριέται σιγά-σιγά και η φουστανέλλα.

Ο ζωγράφος κατάλαβε ότι είχε μπλέξει με τον βλάχο άσχημα. Αρχικά ήταν αποφασισμένος να τα βροντήξει και να φύγει, αλλά αυτά τα “περί Θεόφилου” τον προβλημάτισαν και τον συγκράτησαν. “Στην τέχνη πράγματι δεν υπάρχουν στεγανά, η τέχνη είναι ρηξικέλευθη” σκέφθηκε. “Γιατί θα πρέπει να διέπεται από την κοινή ανθρώπινη λογική; Βρίσκεις άκρη στα έργα του Πικάσο, όπου κεφάλια, χέρια, πόδια ανθρώπων και ζώων συνωστίζονται “ατάκτως ερριμμένα” μέσα στους πίνακές του; Τον

κατηγόρησε κανείς γι' αυτό; Εγώ -μονολόγησε- στο κάτω-κάτω μια αξιοπρεπέστατη ανθρώπινη μορφή θα παραστήσω με όλα τα μέλη της στη θέση τους. Ε, και που θα φοράει φουστανέλλα;” “Και κόκκινα τσαρούχια και κόκκινα τσαρούχια”, άκουσε μέσα του το βλάχο να του επαναλαμβάνει. “Έστω και κόκκινα τσαρούχια, ε, και τι έγινε; Τέλος πάντων -συγκατάνευσε-. Με φουστανέλλα αι κόκκινα τσαρούχια”. “Και με κλίτσα στο χέρι”, ξανάκουσε μέσα του το βλάχο. Α, όχι, όλα κι όλα, στην κλίτσα δεν ήταν διατεθειμένος να υποχωρήσει ο ζωγράφος. Αρκετά είχε παρεκκλίνει από τις αρχές του.

-Αφέντη μ', την κλίτσα δε στην ζωγραφίζω. Άμα δε σ' αρέσει, βρες άλλον ζωγράφο.

Ο βλάχος έξυσε το κεφάλι του και πήγε παραπέρα να σκεφθεί λίγο. “Μωρέ, μήπως του ζητάω πάρα πολλά; Ας πάει στην ευχή του Θεού η κλίτσα”.

-Άκουσε, αδερφέ, την κλίτσα την παίρνω πίσω. Για τα υπόλοιπα, όπως είπαμε.

Η συμφωνία έκλεισε. Ο ζωγράφος στη θέση της έβαλε ένα ραβδί, την κατσούνα. Ήταν αυτό που έδινε πάτημα και αέρα στις διεκδικήσεις των Κρητικών, γιατί τέτοια ραβδιά κρατούν ακόμη στην Κρήτη. Τέλος πάντων. Ξεκίνησε τα σχέδιά του ο ζωγράφος, προχωρούσε στο έργο του, κόντευε να τελειώσει. Μέσα του όμως ένα σαράκι τον κατέτρωγε. “Μα ο Χριστός με κόκκινα τσαρούχια;” Με τι πρόσωπο θα κυκλοφορούσε ανάμεσα στους ομότεχνούς του; Ο Θεόφιλος κι ο Πικάσο του απάλυναν κάπως τις αναστολές του, δεν ήταν όμως ικανοί να τις εξουδετερώσουν εντελώς. Ένιωθε την ανάγκη να δώσει κάποιες εξηγήσεις. Έτσι, όταν τελείωσε και πριν ακόμα βάλει την υπογραφή του, προέταξε την επιγραφή:

“ ΘΕΛΟΝΤΑΣ Ο ΒΛΑΧΟΣ ΜΗ ΘΕΛΟΝΤΑΣ Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΦΟΡΑ
ΚΑΙ ΣΥ ΧΡΙΣΤΕ ΜΟΥ ΚΟΚΚΙΝΑ ΤΣΑΡΟΥΧΙΑ”.

Πού νά 'ξερε τότε πόση χαρά θα έδινε στα δυο νεαρά βλαχάκια της Πίν-
δου, που σήμερα στο πρόσωπο του Χριστού αντίκρυζαν όχι μόνο τον
προαιώνιο Δημιουργό του Σύμπαντος, αλλά τον Γενάρχη της δικής τους
φυλής, τον πρόγονό τους, τον παππού τους, τον πατέρα τους!

Σιγουρεύτηκαν λοιπόν και για τη σχέση τους με τον Χριστό και αυτό ή-
ταν μια μεγάλη κατάκτησή τους. Ούτε Ιουδαίος λοιπόν ούτε Κρητικός.
Βλάχος και με την ενυπόγραφη μαρτυρία του ζωγράφου μάλιστα. Και
σας παρακαλώ, μη μου πιάσετε το Συντακτικό. Αυτά τα είπαμε, τα ξεκα-
θαρίσαμε από την αρχή. Εδώ είμαστε υποχρεωμένοι να ακολουθούμε
τους κανόνες της Λογικής του Μήτσιου και του Στέφου.

Μετά τον Δεκαπενταύγουστο η ζυγαριά γέρνει προς τον χειμώνα. “Από
Μάρτη καλοκαίρι κι από Αύγουστο χειμώνα”, λέει ο λαός μας. Πράγμα-
τι, οι μέρες μικραίνουν, ο καιρός όσο πάει και δροσίζει και οι βλάχοι, σι-
γά-σιγά αλλά σταθερά, αρχίζουν να τακτοποιούν θέματα σχετικά με τη
χειμερινή διαβίωση και τις ανάγκες των κοπαδιών τους, όπως τροφές,
αγοραπωλησίες ζώων κ.λ.π. Πολλές απ’αυτές τις συμφωνίες κλείνονταν
στα παζάρια, που τότε ήταν ζωτικής σημασίας θεσμός, αντίθετα με την
εθιμοτυπική σημερινή επιβίωσή τους.

Το τρικαλινό παζάρι ήταν πλούσιο και περίφημο. Το έκανε δε πιο φημι-
σμένο σε μεταγενέστερη εποχή ο σπουδαίος στιχουργός, βλάχος από την
Κρασιά Ασπροποτάμου, Κώστας Βίρβος, με τον γνωστό δίσκο “Θεσσα-
λικός κύκλος”. Ένα από τα τραγούδια του είναι αφιερωμένο στο τρικα-
λινό παζάρι.

“Αρχινάει στα Τρίκαλα, Λιάκο μ' το παζάρι

πάμε να πουλήσουμε καναδυό σκουτιά...’

Ο Μήτσιος και ο Στέφος ακουστά μόνο είχαν για το παζάρι που άρχιζε στις 14 Σεπτεμβρίου, του Σταυρού, και κρατούσε οχτώ ημέρες. Μέσα τους είχαν μια ακαταμάχητη επιθυμία και φλόγα να γνωρίσουν όλα τα θαυμαστά και περίεργα που τους διηγούνταν τα μεγαλύτερα παιδιά και ο ξάδερφός τους, ο Στέργιος. Τούς μιλούσαν για ένα τεράστιο πλήθος κόσμου που πηγαινοερχόταν στον χώρο του παζαριού, για τον “γύρο του θανάτου”, για τα “αλογάκια”, τις “βάρκες”, τις “παλάντζες”, την “άνεμη”, “τους ταχυδακτυλουργούς” που διαλαλούσαν τις παραστάσεις τους: “Ασώματος κεφαλή, αόρατος άνθρωπος, περάστε κόσμε!” “Δεν είναι βόας, δεν είναι κροταλίας, είναι το μικρό φιδάκι ο Διαμαντής. Περάστε κόσμε!” Λίγο πιο κάτω άλλος ντελάλης: “Ο Μέγας Αλέξαντρος και ο κατηραμένος όφισ. Η καλύτερη παράσταση του Καραγκιόζη. Περάστε κόσμε, περάστε κόσμε!”

Η φαντασία του Μήτσιου και του Στέφου εξάπτονταν απ' αυτά τα ακούσματα και λαχταρούσαν σαν τρελοί να δουν κι αυτοί από κοντά, με τα δικά τους μάτια, όλα αυτά τα τρομερά και φοβερά και περίεργα που διαδραματίζονταν εκεί. “Νύχτες γιομάτες θάματα, νύχτες σπαρμένες μάγια” που λέει κι ο ποιητής. Για μια τέτοια εμπειρία έπεσαν στα γόνατα θερμοπαρακαλώντας τον πατέρα τους, τον μπαρμπα-Γιάννη, να τους πάρει μαζί του δίνοντάς του όσες υποσχέσεις κι αν τους ζήτησε. Και τα κατάφεραν.

Κατέλυσαν σε ένα συγγενικό σπίτι κοντά στην περιοχή της εμποροπανήγυρης, αφού περπάτησαν από βουνό σε βουνό τρεις μέρες σχεδόν, ώσπου να κατέβουν στον τρικαλινό κάμπο. Η λαχτάρα για καινούργιες και παράξενες εμπειρίες, το μυστήριο του άγνωστου, που η φήμη του είχε προ-

ηγηθεί και εξάψει τη φαντασία τους, τους είχαν απαλλάξει από κάθε σωματική κούραση.

Βράδιασε και κίνησαν για το παζάρι. Έφαγαν χαλβά φαρσαλινό, λουκάνικα ψητά, χόρτασε το μάτι τους από θεάματα και φώτα, πολλά φώτα, τότε που στο χωριό φωτίζονταν ακόμα με το γκαζοκάντηλο. Δεν πίστευαν στα μάτια τους. Η λαχτάρα τους δεν ήταν κυρίως να αποκτήσουν υλικά πράγματα, αλλά καινούργιες γνώσεις, νέα ακούσματα και θεάματα. Περιφέρονταν στους χώρους των θεαμάτων μαγνητισμένοι, όπως οι πεταλούδες γύρω από το φως. Δεν θα έμεναν πολλές μέρες ούτε τα χρήματά τους περίσσευαν, γι' αυτό έπρεπε να σκεφθούν πολύ καλά πριν αποφασίσουν τι θα επιλέξουν να δουν.

Έξω απ' την παράγκα του Καραγκιόζη φιγουράριζε ένας υπερμεγέθης ‘Μεγαλέξαντρος’ με περικεφαλαία και φουστανέλλα και ένας τεράστιος ‘κατηραμένος όφισ’. Η παιδική τους ψυχή, που διψούσε για παραμυθένιες περιπέτειες, δεν τους άφησε περιθώρια αμφισβητήσεων. Ο κύβος ερρίφθη και η απόφαση ελήφθη αμέσως.

Ο Μεγαλέξαντρος τους ήταν αρκετά γνώριμος. Και η μάνα τους, η Μάρω, – που δεν ήξερε γράμματα – τους τον ανάφερε στα παραμύθια της. Και την αδερφή του γνώριζαν, τη Γοργόνα. Τη συμπονούσαν και τη θαύμαζαν που για την αγάπη του αδελφού της γύριζε χρόνια ατελείωτα στις θάλασσες του κόσμου γυρεύοντας να ακούσει μια ενθαρρυντική απάντηση. Ζούσε ή δεν ζούσε άραγε ο αδελφός της; Εύκολα βρίσκεις τέτοια αδέρφια; Ο Μεγαλέξαντρος δεν ήταν ένα ιστορικό πρόσωπο στη σφαίρα του μυαλού τους, αλλά ένας μύθος στη σφαίρα της ψυχής τους.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος κοιτάχτηκαν στα μάτια και...αυτό ήταν. Συνεννοήθηκαν. Έκοψαν από ένα εισιτήριο και μπήκαν να παρακολουθήσουν

την παράσταση του Καραγκιόζη. Τον Μεγαλέξαντρο μέχρι τώρα μόνο τον άκουγαν. Τώρα τον έβλεπαν κιόλας, όμως με τον δικό τους τρόπο, πιο πολύ με τα μάτια της ψυχής τους. Η φαντασία τους τον μετουσίωνε σε έναν γίγαντα που μπορούσε να τα βάζει με όλες τις δυνάμεις του κόσμου και να τις υποτάσσει.

Μετά την αποδοχή της μυθικής του υπόστασης θέλησαν να τον εντάξουν στον χώρο και τον χρόνο. Να ξεκαθαρίσουν αν ήταν μόνο μύθος ή και ιστορία μαζί. Αν ήταν ένα ξωτικό ή αν στις φλέβες του έρρεε και ζεστό ανθρώπινο αίμα. Κατέφυγαν στον Στέργιο. Καλά τα παραμύθια της μάνας, αλλά τώρα δεν τους έφθαναν. Ήθελαν μια πιο στέρεη γνώση, να πατάει πάνω σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο.

Ο Στέργιος ήταν σε θέση να τους λύσει πολλές απορίες, να τους μεταδώσει ποικίλες γνώσεις για τον Μεγαλέξαντρο. Ήταν τόσο παραμυθένια η ζωή του, που κάθε πληροφορία γεννούσε μέσα τους καινούργια ερωτήματα. Ο Στέργιος έβλεπε πως, όσα κι αν τους έλεγε, δεν έσβηναν τη δίψα των δύο εξαδέλφων του για γνώση, γι αυτό τους συμβούλεψε να διαβάσουν τη ζωή και τα κατορθώματα του ήρωά τους από ένα βιβλίο που ήταν πρόθυμος να τους χαρίσει.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος έπεσαν με τα μούτρα στο διάβασμα. Διάβαζαν, αντάλλασσαν απόψεις, αλλά κυρίως "ερμήνευαν" τα γεγονότα κατά το δοκούν βέβαια. Όπως ήθελαν και όπως τους βόλευε.

Έμαθαν λοιπόν ότι ο Μεγαλέξαντρος ήταν γιος ενός βασιλιά από την Μακεδονία. Φαίνεται ότι ο πατέρας του αγαπούσε πολύ τα άλογα- γι' αυτό τον έλεγαν Φίλιππο-, αγάπη που κληρονόμησε και ο γιος. Στη Βέροια μπορεί να δει κανείς σήμερα τα μνημειώδη ταφικά ευρήματα της οικογένειάς του, στο χωριό Βεργίνα, στους πρόποδες των βουνών και λίγο πιο

πέρα αρχαία ευρήματα του παλατιού και της αγοράς όπου δολοφονήθηκε ο Φίλιππος. Σ' αυτά τα βουνά που υψώνονται πάνω από τη Βέροια, σε ένα πλήθος από βλαχοχώρια, και σήμερα ακόμη ζουν πολλοί βλάχοι ασχολούμενοι με κτηνοτροφικές εργασίες και κρατώντας ζωντανή την βλάχικη γλώσσα. Αυτός ο συνειρμός Μεγαλέξαντρου-Βέροιας-βλάχων τους έβαλε σε βαθύτατες σκέψεις. Το πράγμα έχρηζε περαιτέρω έρευνας και εξέτασης. Θα μου πείτε ότι έχετε κάποιους ενδοιασμούς όσον αφορά τις χρονικές σχέσεις προσώπων, καταστάσεων, γεγονότων κ.λ.π. “Λεπτομέρειες”, θα σας απαντούσαν οι δυο μικροί μας φίλοι, ο Μήτσιος και ο Στέφος. “Εδώ τα πράγματα μιλούν από μόνα τους”. Ούτε τη γνώση, αλλά ούτε και τη διάθεση είχαν για πιο ενδελεχή έρευνα.

Αφού ταυτοποίησαν από την πλευρά του πατέρα τον ήρωά τους, αποφαινόμενοι πως με το νόμο των πιθανοτήτων και των δικών τους στατιστικών στοιχείων ήταν κατά πάσα πιθανότητα βλάχος, πέρασαν στη συνέχεια και στη διερεύνηση της μητρικής κληρονομικότητας. Η εξέλιξη των αναζητήσεών τους προδιαγραφόταν και εδώ ευνοϊκή. Η μητέρα του ήταν κόρη ηπειρώτη βασιλιά. Έχουμε και λέμε: Μισός δυτικομακεδόνας και μισός ηπειρώτης. Ως γνωστόν ο μεγάλος όγκος των ελλήνων βλάχων εδρεύει ως τις μέρες μας στις ως άνω περιοχές. Έχετε να προτείνετε κανέναν καλύτερο συνδυασμό λοιπόν για να καταλήξετε με βεβαιότητα στην βλαχοπροέλευση του θρυλικού Μακεδόνα;

Ο Μήτσιος και ο Στέφος ήταν πολύ χαρούμενοι που ανακάλυψαν ότι το ηρωικό τους ίνδαλμα προέρχονταν από μια περιοχή όπου κατοικεί ο πιο συμπαγής όγκος των βλάχων. Η Ήπειρος, η Δ. Μακεδονία, το μεγαλύτερο μέρος της Θεσσαλίας είναι η πολυαριθμότερη κοιτίδα των βλάχων. Αυτό τους έφθανε. Ήταν γι' αυτούς τεκμήριο αξεπέραστης και απόλυτης ισχύος.

Φίλε αναγνώστη, μην προσπαθήσεις να διατυπώσεις αντιρρήσεις. Θα είναι μάταιος κόπος. Ο Μήτσιος και ο Στέφος έχουν ήδη αποφανθεί: “Και ο Μεγαλέξαντρος βλάχος ήταν”. Περί του αντιθέτου δεν πρόκειται κανείς να τους πείσει. Δεν έχουν σκοπό ούτε στις προθέσεις τους είναι να πείσουν εσένα. Τα συμπεράσματά τους προορίζονται μόνο για προσωπική χρήση. Μην καταφύγετε λοιπόν στη “Λογική” του Αριστοτέλη. Υπάρχει και η νεότερη, του Μήτσιου και του Στέφου. Και σας εγγυώμαι ότι θα σας κουράσει πολύ λιγότερο, ενώ θα σας διασκεδάσει ιδιαίτερα.

Η διαπίστωση ότι ο Μεγαλέξαντρος ήταν βλάχος έχει και τη συνέχειά της. Ελάτε μαζί μου σ' αυτό το ταξίδι για να δούμε σε πόσες απίθανες επινοήσεις του νου θα μας οδηγήσουν οι μικροί μας φίλοι.

-Δε μου λες, Στέφο, ρώτησε ο Μήτσιος, εσύ, αν πήγαινες σε μια επικίνδυνη δουλειά, ποιον θα έπαιρνες μαζί σου; Εμένα, τον Στέργιο, κάμποσους πατριώτες από εδώ, από το χωριό μας, ή τίποτα ξένους σαν αυτούς που ήρθαν την άλλη φορά τάχα για να μας γανώσουν τα μπακίρια και μας ρήμαξαν τα τουλούμια με το τυρί, τα μαλλιά, τις κότες και τα μανάρια από τα σπίτια;

-Τι λες τώρα, ορέ φράτε, απάντησε ο Στέφος. Γίνονται οι δύσκολες δουλειές με τους ξένους; Τους δικούς μου ανθρώπους θα έπαιρνα.

-Λοιπόν, Στέφο, λέω ότι κι αυτοί που έφθασαν με τον Μεγαλέξαντρο ως τις μακρινές Ινδίες βλάχοι θα ήταν.

-Κι αυτοί βέβαια που κατέλυσαν την αυτοκρατορία του Δαρείου. Αυτό δεν λέει η λογική; Πάνω απ' όλα η λογική, Μήτσιο.

-Η εθνική υπερηφάνεια των φίλων μας είχε φθάσει στο απόγειό της. Ξεχείλιζε από παντού. Δεν είχαν και άδικο. Η φυλή τους είχε ορισθεί από τη

Μοίρα να γίνει ο τιμωρός των θρασυτάτων βαρβάρων που φιλοδόξησαν να υποδουλώσουν και να καταστήσουν υποχείριό τους την κλασική Ελλάδα και τον ανώτερο πολιτισμό της. Αλοίμονο όμως στους δύσμοιρους! -όπως θα έλεγε και ο αρχαίος τραγικός ποιητής-. Λογάριαζαν χωρίς ...τους βλάχους!

-Ο Μήτσιος και ο Στέφος δεν ήθελαν περισσότερο για να αφήσουν τη φαντασία τους να οργιάσει. Αμέσως άρχισε να ξετυλίγεται η πομπή με τις απίθανες σκηνές που θα παρήλαυναν από μπροστά τους, όπως συμβαίνει με τις χολυγουντιανές υπερπαραγωγές. Ένα σφριγηλό στράτευμα ξεκινούσε από τη Δ. Μακεδονία και ξεχύνονταν στους δρόμους που οδηγούσαν στην Ανατολή διψώντας να δώσει και να πάρει ό,τι του επέτρεπαν οι ανθρώπινες δυνατότητες. Εξουσία, δύναμη, χρήμα, γνώσεις, δόξα, υστεροφημία, τα πάντα. Επιθυμούσαν να ανοίξουν τα φτερά τους και να πετάξουν για νέες συγκινήσεις, να εξερευνήσουν άγνωστους τόπους με την ίδια δίψα που ο άνθρωπος, μετά από πολλά χρόνια, ρίχτηκε στον Ωκεανό, τον διέσχισε και ανακάλυψε το Νέο Κόσμο και αργότερα πέταξε στον αιθέρα και πάτησε στη Σελήνη.

-Μπροστά ο Στρατηλάτης καβάλα στο κοκκινωπό του άλογο, τον Βουκεφάλα,- φαίνεται ότι έμοιαζε πολύ με βόδι στο πρόσωπο αυτό το άλογο και γύρω του, στην πρώτη γραμμή της στρατιωτικής αυτής πορείας οι γόννοι των αριστοκρατικότερων οικογενειών της Μακεδονίας και της Ελλάδας ολόκληρης, πλην Λακεδαιμονίων. Α, βεβαίως, πλην Λακεδαιμονίων, όπως γράφει κι ο Καβάφης, επιθυμώντας να διατηρήσει ζωντανή στη μνήμη μας την άρνηση των Λακεδαιμονίων να συστρατευθούν υπό τον Αλέξανδρο σε μια πανελλήνια εκστρατεία με κατεύθυνση την Ανατολή και κύριο στόχο τους Πέρσες. Ας επανέλθουμε όμως πάλι στη διάταξη του μακεδονικού στρατεύματος. Στην πρώτη γραμμή, λοιπόν, οι γόννοι των αριστοκρατικότερων οικογενειών της Μακεδονίας και της Ελλάδας

ολόκληρης. Μια διευκρίνηση για να μην ταλαιπωρείστε με ερωτήματα και απορίες. Τότε οι γόνοι των καλών οικογενειών δεν έπαιρναν απαλλαγή ούτε αναβολή από τη στράτευση ούτε τοποθετούνταν στα μετόπισθεν ούτε χαρτιά από τα Πανεπιστήμια της Ευρώπης έπαιρναν ότι τάχα δεν είχαν αποπερατώσει ακόμα τις σπουδές τους. (Για τις εγκυκλοπαιδικές σας γνώσεις και μόνο -και να με συγχωρήσετε που παρεκκλίνω του βασικού μας θέματος- σας πληροφορώ ότι η Ευρώπη τότε δεν έλεγε και τίποτα από πανεπιστήμια και ότι το “Χάρβαρντ” της Υψηλίου στην Αθήνα έδρευε). Ας συνεχίσουμε όμως με το θέμα μας.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος έβλεπαν με τα μάτια της φαντασίας τους τα πράγματα, όπως επιθυμούσαν. Πίσω από τους αξιωματούχους ακολουθούσαν οι φουστανελλοφόροι στρατιώτες με τις μακεδονικές περικεφαλαίες. Τόσο τους είχαν επηρεάσει οι ήρωες του '21 και η φυλή τους - η βλάχικη- που δεν εννοούσαν να ντύσουν με τίποτα άλλο, πλην της φουστανέλλας, τα κάθε είδους και τα κάθε εποχής εκστρατευτικά σώματα. Τους παρακολούθησαν να καταλύουν αυτοκρατορίες, να κυριεύουν απόρθητα τείχη και απάτητα κάστρα, να διαβαίνουν τραχιά βουνά και απόκρημνες όχθες ποταμών, να αντιπαρατάσσονται με τα άλογά τους απέναντι στους πολεμικούς ελέφαντες της Ανατολής, να γίνονται ρυθμιστές πολιτικών καταστάσεων, να ιδρύουν νέες πόλεις και κράτη, να καταγράφουν τις νέες γνώσεις που αποκτούσαν και τα στοιχεία των άγνωστων ως τότε πολιτισμών, να καθιστούν την ελληνική γλώσσα διεθνή και την Ελλάδα κέντρο του τότε γνωστού κόσμου.

Ο Μήτσιος και ο Στέφος είχαν αφηθεί στη μαγεία της ξέφρενης κούρσας των επιτυχιών του μεγάλου στρατηλάτη συμμετέχοντας με πάθος στα δράματα και τις εξελίξεις, όπως οι φανατικοί ποδοσφαιρόφιλοι σε νικηφόρο εκτός έδρας αγώνα της Εθνικής, όπου η Ελλάδα τύχαινε μόνο κα-

τεβασιές να κάνει, κρατώντας μόνιμα και σταθερά την μάχη της μπάλας μπροστά στα δίχτυα των αντιπάλων.

Παρακολουθώντας την πορεία της μεγάλης στρατιάς έφθασαν ως την Ινδία. Πολλά έβλεπαν και άκουγαν και περισσότερα φαντάζονταν. Ξάφνου τα χρειάστηκαν. Έχασαν στη στιγμή και οι δυο το χρώμα τους και τη μιλιάρ τους. Κρατούσαν την ανάσα τους και περίμεναν. Τα πράγματα ήτα πολύ σκούρα. Ένα πλατύ ποτάμι κυλούσε ορμητικό μπροστά τους και διέσχιζε ατέλειωτα φαράγγια και πεδιάδες. Έτρεχε, έτρεχε και τελειωμό δεν είχε. Οι όχθες του εδώ ήταν απόκρημνες και στην απέναντι πλευρά τους περίμενε παραταγμένο και πανέτοιμο το έχθρικό στράτευμα. Η επιχείρηση της διάβασης έμοιαζε καταδικασμένη και για κάθε λογικό άνθρωπο μία φαινόταν να είναι η επιλογή. Να γυρίσουν οι στρατιώτες πίσω αρκούμενοι σε όσα είχαν κατακτήσει και να ζήσουν ακίνδυνα και ήρεμα. Μα μέσα σ' αυτό το στράτευμα κυριαρχούσε μία μη κοινή λογική. Ο Αλέξανδρος, αψηφώντας όλες τις υποδείξεις της λογικής, όλες τις εκκλήσεις των συνεργατών του και όλες τις παρακλήσεις των στρατιωτών του, αποφάσισε και διέταξε: “ ο ποταμός εστιν ημίν διαβατέος”. Το ποτάμι πρέπει να το περάσουμε το δίχως άλλο. Δεν θα σας διηγηθώ το πώς, αλλά τούτο μόνο θα σας πω. Τό 'πε και τό 'κανε. Οι δυο στρατοί πολέμησαν μέχρι εσχάτων. Είδαν τον Χάρο με τα μάτια τους.

-Φράτε, φράτε, φώναζαν οι Έλληνες, χανόμαστε.

-Μπχράτα, μπχράτα, αντιφώναζαν οι Ινδοί, καλήν αντάμωση στον άλλον κόσμο.

-Τα “ φράτε” και τα “μπχράτα” έδιναν και έπαιρναν. Ο καθένας ένιωθε αδελφός του διπλανού του, φράτε και μπχράτα.

- Τι είναι τούτο πάλι, ορέ Μήτσιο;

-Το ίδιο λέω κι εγώ. Τι είναι τούτο, ορέ Στέφο;

-Αυτό το “μπχράτα” πολύ μου μοιάζει με το “φράτε”. Μοιάζει, απλά σα να αλλάζει λίγο η προφορά του. Δείχνει λίγο πιο βαριά.

Εδώ που τα λέμε δεν είχαν και άδικο. Τι “φράτε”, τι “μπχράτα”.

-Λες, ρε Στέφο;

-Ξέρω κι εγώ, Μήτσιο; Μήπως όμως το παρακάνουμε; Θεέ μου, είναι πολύ ωραίο για να είναι αληθινό.

-Ακούς εκεί το παρακάνουμε; Τα πράγματα μιλούν από μόνα τους. Αφού ακούω τους Ινδούς να μιλάνε μεταξύ τους και μου φαίνεται ότι αποκαλούνται όπως εμείς οι δυο. Φράτι εμείς, μπχράτι αυτοί.

-Τι να πω...

-Τίποτα. Να αφήσεις ελεύθερη την καρδιά σου και να ιδείς την αλήθεια.

-Δηλαδή;

-Οι Ινδοί είναι αδελφοί μας. Χιμ φρατς. Είμαστε αδέρφια.

-Αφού το λες εσύ...

Ο Στέφος στο βάθος της ψυχής του τα ίδια πίστευε και τα ίδια ευχόταν, αλλά δεν τολμούσε να τα εξωτερικεύσει. Η ανυποχώρητη θέση του Μήτσιου πολύ τον βόλευε και τον ευχαριστούσε. Γι' αυτό δεν επέμεινε περισσότερο. Προφανώς, προφανέστατα, οπωσδήποτε βλάχοι ήταν οι Ινδοί. Λίγο μακριά βέβαια τους έπεφταν γεωγραφικά και δυσκολεύονταν να δώσουν απαντήσεις σε αρκετές λεπτομέρειες που αναφύονταν, αλλά για

λεπτομέρειες θα μιλάμε τώρα; Η γλώσσα ήταν η μεγάλη απόδειξη. Και η γλώσσα επιβεβαίωνε ξεκάθαρα πως ήταν αδελφοί.

Τα δυο βλαχόπουλα άρχισαν ξαφνικά να κατακλύζονται από αντικρουόμενα συναισθήματα. Ξαφνικά συνειδητοποίησαν ότι οι αντιμαχόμενοι ήταν αδελφοί. Ποιον να υποστηρίξουν; Και προς τι να εξολοθρευούνται άνθρωποι που στις φλέβες τους μάλιστα έρρεε αδελφικό αίμα; Τώρα πια δεν χαίρονταν με την προέλαση του αγαπημένου τους ήρωα. Ήταν διχασμένη η καρδιά τους. Μισή με τους μεν, μισή με τους δε. Εύχονταν μέσα τους, με όλη την δύναμη της ψυχής τους, να συνειδητοποιήσουν και οι αντιμαχόμενοι την συγγένειά τους και να σταματήσουν τον αδελφοκτόνο σπαραγμό. Στο κάτω κάτω τι μας είχαν κάνει οι Ινδοί; Άντε, και καλά για τους Πέρσες υπήρχε και μια δικαιολογία που ο Αλέξανδρος με τον στρατό του κατέλυσε την αυτοκρατορία τους. Δεν είχαν καμιά δουλειά και αυτοί παλαιότερα στην Ελλάδα. Τους χρειαζόταν ένα μάθημα, το πήραν και καλά έπαθαν. Εδώ που τα λέμε- και σας παρακαλώ μην το κάνετε και κουβέντα, ας μην έχουμε, τώρα κι από πίσω, μπλεξίματα με κανέναν Χομεινί- υπάρχει και η φήμη ότι και στην δολοφονία του Φιλίππου το είχε βάλει για τα καλά το χεράκι της η C.I.A. των Περσών. Και ο Αλέξανδρος τους το φύλαγε. Να σας εκμυστηρευτώ και κάτι; Όταν αναλογίζομαι την εισβολή του Αλέξανδρου, ενός νεαρού ακόμα παιδιού, στην έδρα της αυτοκρατορίας του πανίσχυρου τότε Μεγάλου Βασιλέως, δεν ξέρω γιατί, αλλά μού 'ρχεται αυθόρμητα στο μυαλό η υπόθεση των Δίδυμων Πύργων της 11ης Σεπτεμβρίου. Ένα ηχηρό, με παγκόσμιες διαστάσεις χτύπημα, κατευθείαν στην καρδιά μιας υπερφίαλης παγκόσμιας ηγεμονίας, που ως εκείνη τη στιγμή θεωρούσε ότι ο πόλεμος αφορά τις χώρες των άλλων μόνο, ενώ αυτοί από τον άτρωτο θρόνο τους καθόριζαν αφ' υψηλού και εκ του ασφαλούς τις τύχες των λαών κατά πώς τους βόλευε και σύμφωνα με τα συν και τα πλην των οικονομικών τους συμφερόντων.

Εσάς σας φαίνεται να έχουν καμία σχέση; Τέλος πάντων. Ας επανέλθουμε στους Ινδούς. Καλά λοιπόν με τους Πέρσες. Το αναλύσαμε το θέμα. Οι Ινδοί όμως; Τι τους έφταιγαν οι Ινδοί;

Πάνω που έκαναν αυτές τις σκέψεις οι δυο φίλοι μας -και βέβαια πολύ λογικές ήταν- βλέπουν τον Αλέξανδρο να κάνει μεταβολή και να φεύγει. Δίνει εντολή να σταματήσει η προέλαση και να πάρουν όλοι τον δρόμο της επιστροφής. Στρατός, ιππικό και ναυτικό. Ο Μήτσιος και ο Στέφος, που είχαν παρακολουθήσει την μεγάλη πορεία του Αλέξανδρου μέχρι και τον Ινδό ποταμό, ένιωσαν μια βαθύτατη ανακούφιση. Ήταν σίγουροι πως και ο Αλέξανδρος, όπως και αυτοί, διαπίστωσε πως οι αντίπαλοί του ήταν αδέρφια του, ήταν βλάχοι. Έχετε εσείς καμία άλλη πιο οφθαλμοφανή εξήγηση για την ξαφνική απόφασή του να τερματίσει την πορεία του και τις στρατιωτικές του επιχειρήσεις στα όρια του Ινδού ποταμού; Να προσθέσω εδώ βέβαια ότι οι φίλοι μας, ο Μήτσιος και ο Στέφος, με τις εύστοχες παρατηρήσεις τους βοήθησαν να λυθεί ένα μεγάλο ιστορικό πρόβλημα και συνετέλεσαν στην αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας, ενώ μέχρι τότε τόσοι και τόσοι ιστορικοί, μελετητές του έργου του Αλεξάνδρου, εδήλωναν πλήρη αδυναμία στη διαλεύκανση του μυστηρίου της αιφνίδιας μεταβολής των αποφάσεών του και του τερματισμού της εκστρατείας του στα όρια του Ινδού ποταμού. Εν κατακλείδι: Οι Ινδοί ήταν βλάχοι, ο Αλέξανδρος το αντελήφθη και, ως εκ τούτου, έπρεπε να ανασταλεί κάθε εχθροπραξία εναντίον τους. Να λοιπόν ακόμα μία μεγάλη προσφορά των βλάχων στην παγκόσμια ιστορία. Χάρη σ' αυτούς απετράπη μια μεγάλη αιματοχυσία και έληξε ένας αδελφοκτόνος αλληλοσπαραγμός. Ο Μήτσιος και ο Στέφος αναρρωτιόντουσαν τι θα πείραζε να ήταν όλοι οι άνθρωποι βλάχοι. Θα εξασφαλιζόταν ίσως μια παγκόσμια ειρήνη, μία “*pax arogniasca*”, αντίστοιχη της αρχαίας “*pax romana*”.

Τέλος πάντων όμως. Αυτό δεν είναι θέμα της παρούσης. Ίσως αργότερα να έχουμε και επ' αυτού νεότερα.

Οι δυο βασιλιάδες λοιπόν – που μέχρι πριν λίγο πολεμούσαν λυσσαλέα-αντάλλαξαν δώρα ,ασπάσθηκαν ο ένας τον άλλο, ορκίσθηκαν αγάπη αδελφική και...χώρισαν. Οι ιστορικοί επιμένουν ακόμα βέβαια πως δεν έγιναν έτσι τα πράγματα και πως τους βασιλιάδες μόνο τα συμφέροντα τους κατευθύνουν. Ε, λοιπόν, και μήπως ο Μήτσιος με τον Στέφο υποστηρίζουν τίποτα διαφορετικό; Σαφέστατα όχι. Γιατί, πράγματι, ποιο συμφέρον είναι μεγαλύτερο από την αποφυγή της αδελφοκτονίας; Της εξόντωσης του ανθρώπου από άνθρωπο; Κανένα βέβαια και όλες οι δήθεν νομιμοποιήσεις των πολέμων που γίνονται στο όνομα διάφορων δικαιολογιών είναι απλώς προφάσεις εν αμαρτίαις. Στο κάτω κάτω, άμα είσαι γείτονας με κάποιον, μπορεί και να σε ενόχλησε καμιά φορά. Να σου πέταξε τίποτα σκουπίδια στην αυλή σου, να έκανε φασαρία σε ώρα κοινής ησυχίας, να σε κουτσομπόλεψε στον απέναντι γείτονα, ίσως και να παρακάλεσε τον Θεό “να ψοφήσει η κατσίκα σου”. Τότε έχεις και ένα ελαφρυντικό να τσακωθείς μαζί του, άμα μάλιστα είσαι και λίγο ευέξαπτος και δεν μπορείς να τα πολυκουμαντάρεις τα νεύρα σου. Είπαμε λοιπόν. Άλλη περίπτωση αυτή. Η ένστασή μας είναι όταν τα σκουπίδια που πετάει δεν έρχονται στην αυλή σου και η φασαρία που κάνει το μεσημέρι που κοιμάσαι, επίσης δεν φθάνει ως το σπίτι σου. Μπορεί να με πείτε αφελή, αλλά σας ερωτώ: Του πετούσαν οι Ινδιάνοι τίποτα σκουπίδια του Κολόμβου στην αυλή του ή τον ενοχλούσαν το μεσημέρι στον ύπνο του; Μην τρελαθούμε, κυρία μου, που λέει κι ο Λαζόπουλος. Γι' αυτό σας λέω και αυτό είναι που με θλίβει. Τι δουλειά είχε ο Κολόμβος να πάει να ξεβολέψει τους ανθρώπους που κάθονταν μια χαρά στις καλύβες τους και χαίρονταν τη ζωή τους όπως οι ίδιοι είχαν επιλέξει; Θα μου πείτε ότι τους έμαθε να ζουν πολιτισμένα που σημαίνει ότι, όσοι τη γλίτωσαν, άλλαξαν

τη “βάρβαρη” δική τους γλώσσα με την πολιτισμένη των Ευρωπαίων, άλλαξαν τα ρούχα τους, τα πατροπαράδοτα τραγούδια τους, τα έθιμά τους. Έγιναν άνθρωποι, βρε αδερφέ. Ενώ λοιπόν κάθεσαι εσύ μια χαρά στην αυλή σου και δεν ενοχλείς κανέναν και δεν πετάς και τα σκουπίδια σου απ' έξω και δεν κάνεις και φασαρία το μεσημέρι, τσακ, έρχεται ένας κύριος καβάλα στο άλογο, στέκεται, σα να είναι αφεντικό, έξω απ' την πόρτα σου και σου λέει: “φύγε εσύ, να κάτσω εγώ στο σπίτι”. Εν προκειμένω δηλ. στην καλύβα. Εσείς το βρίσκετε λογικό; Ευτυχώς που στην περίπτωση μας, για να επανέλθουμε στα δικά μας, βοήθησε ο Θεός και αποκαλύφθηκε η συγγένεια πριν ολοκληρωθεί η εξολόθρευση. Έτσι - κατά πως υποστηρίζουν ο Μήτσιος και ο Στέφος- τη γλίτωσαν οι Ινδοί στο παρά πέντε. Αλίμονο! Βλάχοι θα σκότωναν βλάχους;

Αν υπήρχε τηλεόραση, όταν ο Μήτσιος και ο Στέφος ήταν παιδιά, θα έβλεπαν ότι στις μέρες μας, εικοσιτρείς αιώνες αργότερα, ένας λαός στα βάθη της Ανατολής υποστηρίζει με μεγάλη υπερηφάνεια πως κατάγεται από τον Αλέξανδρο και το στράτευμά του. Φορούν στο κεφάλι τους κάλυμμα που αποτελεί απομεινάρι της ανάμνησης της μακεδονικής περικεφαλαίας και επιδιώκουν - και έχουν- στενές σχέσεις με την Ελλάδα. Υποθέτω πως το πιάσατε το υπονοούμενο, έτσι όπως έχετε ήδη μυηθεί στον τρόπο σκέψης των δυο βλαχόπουλων. Θα ήταν μάταιος κόπος να προσπαθήσετε να τους πείσετε πως οι Καλάς, που ζουν σήμερα στο Αφγανιστάν, δεν είναι βλάχοι! Εξάλλου μόνοι τους επιμένουν οι άνθρωποι. Απόγονοι του Μεγαλέξαντρου, σου λέει, είμαστε. Λοιπόν; Τι έχετε να πείτε; Δεν ξέρουν αυτοί και ξέρουμε εμείς καλύτερα;

Αυτά που λέτε συνέβαιναν με τον Μήτσιο και τον Στέφο τις παλιές εκείνες εποχές στα ψηλά βουνά της Πίνδου, εκεί όπου ο καθαρός αέρας λαγαρίζει το νου του ανθρώπου και τον κάνει να βλέπει πιο καθαρά τα πράγματα και τα πρότερα και τα τωρινά και τα μελλούμενα. Γιατί σας

ερωτώ: Υπάρχει καθαρότερη σκέψη από το ότι όλοι οι άνθρωποι είναι αδέρφια; Ο Θεός λέει ότι καταγόμαστε όλοι από τον Αδάμ, οι σύγχρονοι επιστήμονες από έναν κοινό πρόγονο μετά από μια μεγάλη εξελικτική πορεία. Εσείς διαλέγετε και παίρνετε κατά τα πιστεύω σας. Για τον Μήτσιο και τον Στέφο το αποτέλεσμα μετράει. Και το αποτέλεσμα είναι ότι όλοι είμαστε ένα. Ένα με πολλές προεκτάσεις και διακλαδώσεις, πολλές, πολλές, πολλές, όσοι και οι άνθρωποι σε όλα τα πλάτη και τα μήκη της Γης ανά τους αιώνες. Αυτοί είναι οι άνθρωποι. Ένα και πολλά, πολλά και ένα. Ο Μήτσιος και ο Στέφος τους είπαν όλους βλάχους. Ο Παλαμάς, ακολουθώντας τη σκέψη των αρχαίων Ιώνων φυσικών φιλοσόφων που αναζητούσαν το πρωταρχικό, προαιώνιο και αθάνατο στοιχείο του Σύμπαντος, ονόμασε αυτό το ένα Αέρα, Γη, Φωτιά, Νερό. Αυτά είναι η κοινή μας πατρίδα, η προέλευσή μας και η κατάληξή μας. Ο Μήτσιος και ο Στέφος δεν είχαν προλάβει να γνωρίσουν τους φιλοσόφους της Ιωνίας - είχε φύγει στο μεταξύ και ο Στέργιος που θα τους έλυne ίσως κάποιες απορίες, γιατί έπρεπε να πάει στο σχολείο, - και γι'αυτό την πρώτη ύλη του κόσμου γι' αυτούς εξακολουθούσαν να την αποτελούν οι βλάχοι. Δε βαριέστε όμως. Στα ονόματα θα κολλήσουμε; Η ουσία μετράει. Και η ουσία είναι ότι όλοι μας έχουμε μία πατρίδα. Το κοινό μας D.N.A.

Σελίδες 11.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ

Mr. Portokalos: Ένας από τους πρωταγωνιστές της ταινίας “Γάμος αλλά ελληνικά”, ο οποίος πίστευε ότι τα πάντα γύρω του είχαν ελληνικές ρίζες και κατά βάθος η υφήλιος είχε μία ελληνική προέλευση.

Ομηρος: Αρχαίος έλληνας επικός ποιητής. Τα έπη του, Ιλιάδα και Οδύσσεια, αποτελούν τα πρώτα ολοκληρωμένα μνημεία της ελληνικής γλώσσας και είναι ένα σημαντικότατο κεφάλαιο όχι μόνο του ελληνικής αλλά της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οις: Ομηρική λέξη που σημαίνει πρόβατο. Με την ίδια λέξη δηλώνεται το πρόβατο στα βλάχικα.

Φράτηρ: Ομηρική λέξη που δηλώνει αυτόν που ανήκει στην ίδια φράτρα δηλ. στην ίδια οικογένεια. Ως εκ τούτου σημαίνει τον συγγενή και τον αδελφό. Με την ίδια λέξη δηλώνεται ο αδελφός στα βλάχικα.(Λατ. Frater, Βλάχ.Φράτε, Ινδικά Bhrata, Αγγλ. Brother). Επίσης σε νεότερα χρόνια η βλάχικη λέξη “ φαρτάτου” σημαίνει τον μπράτιμο, τον βλάμη, τον στενό φίλο και συμπαραστάτη του γαμπρού κατά τη διάρκεια του γάμου. Και οι δυο λέξεις, φαρτάτου και μπράτιμος , έχουν την ίδια ρίζα με το “φράτηρ” , το “ brother” και το “bhrata” που σημαίνουν τον αδελφό. Οι κοινές ρίζες αυτών των λέξεων, που φαινομενικά ανήκουν σε τελείως άσχετες και απομακρυσμένες μεταξύ τους γλώσσες, οφείλονται στο γεγονός ότι παλαιότερα υπήρχε μία κοινή γλώσσα, η Ινδοευρωπαϊκή, από την οποία προήλθαν όλες σχεδόν οι νεότερες γλώσσες της Ευρώπης και κάποιες της Ασίας, όπως η Ινδική και η Περσική. Η βλάχικη είναι μια ινδοευρωπαϊκή γλώσσα, όπως και η ελληνική, και εδώ οφείλονται οι ομοιότητές της με την ομηρική και με άλλες ινδοευρωπαϊκές γλώσσες, α-

κόμη και με την ινδική. Αυτές οι ομοιότητες έδωσαν το έναυσμα στον Μήτσιο και τον Στέφο να βαφτίσουν βλάχους όσους είχαν κοινά γλωσσικά στοιχεία μαζί τους.

Τύνη: ομηρική λέξη που σημαίνει εσύ. Με την ίδια λέξη δηλώνεται το “εσύ” στα βλάχικα.(Λατ.tu).

Λάιος: Μυθικός βασιλιάς της Θήβας, πατέρας του Οιδίποδα. Στα βλάχικα σημαίνει μαύρος.

Σοφοκλής: Αρχαίος τραγικός ποιητής. Έργο του ο “Οιδίπους τύραννος”, όπου εξιστορούνται τα βάσανα της οικογένειας του Λαίου.

Λαϊάκης: Τζουρτζιώτικο επώνυμο, υποκοριστικό του λάιος (=μαύρος). Η κοινή του ρίζα με τη λέξη Λάιος, τον πατέρα δηλ. του Οιδίποδα, έδωσε αφορμή στον Μήτσιο και τον Στέφο για ποικίλα σχόλια και προσωπικά συμπεράσματα.

Σαλβαντόρ Νταλί: Ισπανός σουρρεαλιστής ζωγράφος. Στην εμφάνισή του εντυπωσιάζει το τεράστιο τσιγκελωτό μουστάκι του.

Καλαρρυτινοί αργυροχρυσόχοι: Κάτοικοι του χωριού Καλαρρύτες της Ηπείρου φημισμένοι για την ενασχόλησή τους με την αργυροχρυσοχοΐα. Ο περίφημος οίκος κοσμημάτων “BULGARI” της Ιταλίας έχει ιδρυθεί από έναν καλαρρυτινό που ονομαζόταν Βούλγαρης. Η αργυροχρυσοχοΐα ήταν πάντως μία γενικότερη και ιδιαίτερη ενασχόληση των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής της Πίνδου. Τα Γιάννενα από πολύ παλιά ήταν φημισμένα για τα ασημικά τους και στην Ανθούσα του Ασπροποτάμου -που συνορεύει με τους Καλαρρύτες- το επώνυμο Σίμος, σύμφωνα με τον ανθουσιώτη συγγραφέα Δημήτριο Αλεξίου, είναι δηλωτικό επαγγέλματος. Στο βιβλίο που έχει γράψει για την Ανθούσα, αναφέρει πως αρχικά το οι-

κογενειακό επώνυμο ήταν Ασίμος, διότι τα μέλη της ασχολούνταν με την τέχνη του ασημιού και αργότερα μετατράπηκε σε Σίμος.

Δομήνικος-Γκρέκος: Πρόκειται για τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο ή Ελ Γκρέκο, τον γνωστό κρητικό ζωγράφο.

Πικάσο: Ισπανογάλλος ζωγράφος.

Βουκεφάλας: Το θρυλικό άλογο που συνόδευσε τον Αλέξανδρο σε όλη του σχεδόν την εκστρατεία. Σύμφωνα με κάποιες ιστορικές μαρτυρίες είχε κοκκινωπό χρώμα. Ετυμολογία: Η λέξη είναι σύνθετη από το βους + κεφαλή. Σημαίνει αυτόν που έχει κεφάλι βοδιού ή σαν του βοδιού.

Φίλιππος: Βασιλιάς της Μακεδονίας, πατέρας του Μ. Αλεξάνδρου. Για τη δολοφονία του, που έγινε στον χώρο της σημερινής Βεργίνας, υπάρχουν διάφορες ιστορικές εκδοχές. Σύμφωνα με μία από αυτές υπεύθυνοι είναι οι Πέρσες τα σχέδια των οποίων για την επεκτατική τους πολιτική προς δυσμάς και την ανάμιξή τους στα εσωτερικά της Ελλάδας ματαίωσε ο Φίλιππος που είχε καταφέρει να ενώσει όλους σχεδόν τους Έλληνες υπό το σκήπτρο του. Αυτός ήταν πιθανόν ένας από τους λόγους που έπαιξε καθοριστικό ρόλο στην απόφαση του Μ. Αλεξάνδρου να πραγματοποιήσει την εκστρατεία του στην Ασία, όπου έμελλε να καταλύσει την αυτοκρατορία του Δαρείου και να ικανοποιήσει δύο επιδιώξεις του: να εκδικηθεί τους δολοφόνους του πατέρα του και να υλοποιήσει τις προσωπικές του φιλοδοξίες για παγκόσμια κυριαρχία.

Ινδία: Εκεί σταμάτησε την προέλασή του ο Αλέξανδρος. Ο Ινδός ποταμός ήταν το έσχατο ανατολικό όριο της εκστρατείας του.

Καλάς: Ένας λαός που ζει σήμερα στο Πακιστάν και Αφγανιστάν. Ισχυρίζονται ότι είναι απόγονοι των στρατιωτών του Μ.Αλεξάνδρου, διατηρούν φιλικές σχέσεις με την Ελλάδα, πολλοί μαθαίνουν ελληνικά και αρκετοί την έχουν επισκεφθεί. Στη γλώσσα τους υπάρχουν κατάλοιπα ελληνικών λέξεων όπως DI = Δίνω, NOM = Όνομα, IΛA = Έλα, XEMAN = Χειμώνας κ.λ.π. Ο πολιτισμός τους έχει γενικά πολλά χαρακτηριστικά στοιχεία από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, που αφορούν τη θρησκεία, την ενδυμασία, μουσικά όργανα κ.λ.π.